

STEENUILENONDERZOEK
WEKEROM WEST FASE 2
TE WEKEROM
GEMEENTE EDE

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

Steenuilenonderzoek Wekerom West Fase 2 te Wekerom in de gemeente Ede

Opdrachtgever	Gemeente Ede Postbus 9022 6710 HK Ede
Project	EDE.GEM.ECO2
Rapportnummer	13053310
Versienummer	D1
Status	Eindrapportage
Datum	3 juli 2014
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Drs. B.G.W. Aarts
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	GEBIEDSBESCHRIJVING	1
	2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving.....	1
	2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie	1
3	RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK.....	3
4	ONDERZOEKSMETHODIEK	3
5	ONDERZOEKSRESULTATEN.....	4
6	CONCLUSIES.....	6

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van de gemeente Ede opdracht gekregen voor het uitvoeren van een steenuilenonderzoek ter plaatse van het plangebied Wekerom West Fase 2 te Wekerom in de gemeente Ede.

Het steenuilenonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging.

Tauw heeft in 2008 ecologisch onderzoek naar steenuilen uitgevoerd in het plangebied; dit onderzoek dient geactualiseerd te worden.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

2 GEBIEDSBESCHRIJVING

2.1 Huidig gebruik onderzoekslocatie en omgeving

De onderzoekslocatie ($\pm 4,5$ ha) ligt in het plangebied Wekerom West Fase 2, circa 250 meter ten westen van de kern van Wekerom in de gemeente Ede (zie figuur 1 en 2).

Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 32 H (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie $X = 177.270$, $Y = 458.500$.

De onderzoekslocatie betreft (voormalige) weilanden, omzoomd door houtsingels. De graslanden in de oostelijke helft van de onderzoekslocatie waren in 2013 reeds bouwrijp gemaakt en omgezet in braakliggende terreinen. In het gebied staat een bewoonde boerderij; deze blijft behouden en hoefde niet onderzocht te worden. Ten oosten van de onderzoekslocatie zijn in 2013 twee watergangen (wadi's) gegraven. Hier staat ook een oude boerderij die gesloopt wordt. Nog verder oostelijk is het bouwterrein voor de wijk Wekerom West Fase 1 gelegen. Hier werd in 2013 en 2014 druk gebouwd. Ten behoeve van deze bouwactiviteiten is in 2012 op de onderzoekslocatie een onverharde bouwweg aangelegd.

2.2 Toekomstig gebruik van de onderzoekslocatie

Op de onderzoekslocatie is woningbouw gepland. De houtsingels blijven behouden, maar worden op enkele plaatsen doorsneden door straten.

Figuur 1. Topografische ligging onderzoekslocatie (rode lijn).

Figuur 2. Luchtfoto (verouderd, uit 2010) van de onderzoekslocatie (rode lijn).

3 RESULTATEN VOORGAAND ONDERZOEK

In het plangebied Wekerom West Fase 1 en 2 was een territorium van een steenuil aanwezig in 2008 (Tauw, 2008). Nabij het plangebied zijn steenuilnestkasten opgehangen en zijn percelen geschikt gemaakt als leefgebied voor steenuilen. De gemeente Ede wil weten wat anno 2014 het terreingebruik van steenuilen is rondom het plangebied.

4 ONDERZOEKSMETHODIEK

Voor steenuil zijn in de periode half februari tot half april een drietal avondbezoeken uitgevoerd. Hierbij is gebruik gemaakt van geluidsnabootsing. Voor het vaststellen van een territorium of broedgeval is één waarneming van een roepende steenuil voldoende. De inventarisatiemethode is overeenkomstig de methode die opgesteld is door Steenuilenoverleg Nederland (STONE).

Tabel I en II bevatten een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		februari	maart	april	mei	juni	juli	augustus	september
steenuil	tijdstip	-	3 x avond		-				
	datum	8 en 21 maart, 11 april							
	functie	territorium							

Tabel II. Tijdstippen en de waarnemingscondities per veldbezoek

Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
8 maart 2014	18:00	20:00	circa 14°C, onbewolkt, windkracht 2-3 en droog
21 maart 2014	18:45	20:30	circa 10°C, onbewolkt, windkracht 2 en droog
11 april 2014	20:00	22:30	circa 12°C, licht bewolkt, windkracht 2 en droog

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuilen gunstig. Tijdens geen van de veldbezoeken was de temperatuur lager dan 10 °C. De windsnelheid lag beneden de 3 Bft en er was geen sprake van neerslag.

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

Eerste bezoek

Tijdens het veldbezoek op 8 maart 2014 waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuilen gunstig. Het betrof een warme voorjaarsavond. Eerst is zonder gebruikmaking van geluidsnabootsing het gehele onderzoeksgebied doorkruist om spontaan roepende steenuilen op te sporen. Er riepen echter geen steenuilen. Hierna is overgegaan op het afspelen van de baltsroep van de steenuil. Meteen begon een steenuilmannetje te baltsen vanuit een boomgroepje ten zuiden van de te slopen boerderij (Edeseweg 65), zie figuur 3. Vervolgens is het gebied rond de Lage Valkseweg onderzocht. Hier reageerde een mannetje steenuil op de afgespeelde baltsroep door te baltsen vanuit de voortuin van de te handhaven boerderij (Lage Valkseweg 31). De afstand tussen beide baltslocaties is slechts 150 meter, daarom betreft het hier waarschijnlijk hetzelfde mannetje. Verder werden er op de onderzoekslocatie geen steenuilen waargenomen.

Tweede bezoek

Tijdens het veldbezoek op 21 maart 2014 waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuilen gunstig. Eerst is zonder gebruikmaking van geluidsnabootsing het gehele onderzoeksgebied doorkruist om spontaan roepende steenuilen op te sporen. Om 20.00 uur riepen twee steenuilen (contactroep) in de houtwal bij het voetbalveld ten zuidenwesten van het plangebied. Na afspelen van baltsgeluid reageerde een mannetje direct door te gaan baltsen vanuit de vrijstaande bomen op het grasland ten westen van de te slopen boerderij. Er was hierop geen reactie van eventuele andere steenuilen in de omgeving. De steenuil vloog vervolgens naar een boom bij de te slopen boerderij en begon daar te baltsen. Wederom geen reactie van andere steenuilen. Ook elders op de onderzoekslocatie werden geen steenuilen waargenomen.

Derde bezoek

Tijdens het veldbezoek op 11 april 2014 waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van steenuilen gunstig. Eerst is zonder gebruikmaking van geluidsnabootsing het gehele onderzoeksgebied doorkruist om spontaan roepende steenuilen op te sporen. Daarbij is speciale aandacht besteed aan de houtwal bij de voetbalvelden (Klompenpad) en aan de te slopen boerderij. Er riepen echter geen steenuilen. Hierna is overgegaan op het afspelen van de baltsroep van de steenuil bij de te slopen boerderij. Meteen begon een steenuilmannetje te baltsen vanuit een houtwal langs de Willinkhuijzer Beek. Dit mannetje bleef vervolgens langdurig baltsen vanuit de houtwal. Er was geen reactie van eventuele andere steenuilen in de omgeving. Ook elders op de onderzoekslocatie werden geen steenuilen waargenomen.

Conclusie

Aan de westzijde van de onderzoekslocatie is ergens een territoriale steenuil aanwezig. Een duidelijke vaste verblijfslocatie is niet aangetoond. Door het afspelen van baltsgeluiden werd deze steenuil aangelokt om te gaan baltsen op de onderzoekslocatie nabij de te slopen boerderij en nabij de te handhaven boerderij. Het lijkt erop dat deze steenuil in 2014 niet gebroed heeft, omdat er geen sprake was van spontane balts vanaf een vaste locatie. Het plangebied Wekerom West Fase 2 maakt deel uit van het territorium van een steenuil. Elders op de onderzoekslocatie zijn geen steenuilen waargenomen.

Figuur 3. Waarnemingen van baltsende steenuilen.

6 CONCLUSIES

Econsultancy heeft van de gemeente Ede opdracht gekregen voor het uitvoeren van een steenuilenonderzoek ter plaatse van het plangebied Wekerom West Fase 2 te Wekerom in de gemeente Ede. Het steenuilenonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging. Op de onderzoekslocatie is woningbouw gepland.

In het plangebied Wekerom West Fase 1 en 2 was een territorium van een steenuil aanwezig in 2008. Nabij het plangebied zijn steenuilnestkasten opgehangen en zijn percelen geschikt gemaakt als leefgebied voor steenuilen. De gemeente Ede wil weten wat anno 2014 het terreingebruik van steenuilen is rondom het plangebied.

In de periode maart-april 2014 heeft Econsultancy een steenuileninventarisatie uitgevoerd in het plangebied Wekerom West Fase 2. De conclusie van het steenuilenonderzoek is dat er aan de westzijde van de onderzoekslocatie een territoriale steenuil aanwezig is. Een duidelijke vaste verblijfslocatie is niet aangetoond. Door het afspelen van baltsgeluiden werd deze steenuil aangelokt om te gaan baltsen op de onderzoekslocatie nabij de te slopen boerderij en nabij de te handhaven boerderij. Het lijkt erop dat deze steenuil in 2014 niet gebroed heeft, omdat er geen sprake was van spontane balts vanaf een vaste locatie. Het plangebied Wekerom West Fase 2 maakt deel uit van het territorium van een steenuil. Elders op de onderzoekslocatie zijn geen steenuilen waargenomen.

Verklarende woordenlijst

Activiteitenplan

Een activiteitenplan dient als begeleidend document voor een ontheffingsaanvraag. In het activiteitenplan zijn maatregelen verwoord waarmee de functionaliteit van een rust- of verblijfplaats van een beschermde soort behouden blijft en schade aan individuen wordt voorkomen.

Externe werking

Niet alleen activiteiten in een Natura 2000-gebied/EHS hebben invloed op de staat van instandhouding van het gebied, ook activiteiten buiten het gebied kunnen de natuurwaarden in een gebied beïnvloeden. Dit wordt "externe werking" genoemd. Er bestaat geen ruimtelijke grens voor externe werking: bepalend zijn de effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de soorten en habitattypen in het Natura 2000-gebied/ EHS, ongeacht de afstand tot het beschermde gebied.

Expert Judgement

Inschatting van een deskundige op grond van zijn kennis en ervaring.

Foerageerhabitat

Het gebied waarbinnen een soort voedsel zoekt.

Foerageren

Zoeken en vinden van voedsel door dieren (jachtgebied).

Functioneel leefgebied

Hiermee wordt het gebied dat is benodigd om de functionaliteit van een voortplantingsplaats of van een vaste- rust of verblijfplaats te behouden. Een nestlocatie of voortplantingsplaats kan bijvoorbeeld alleen succesvol functioneren, wanneer er voldoende habitat (schuilgelegenheid, voedsel etc.) van voldoende kwaliteit aanwezig is om te kunnen paren, eieren te leggen en jongen groot te brengen.

Gunstige staat van instandhouding

Er is sprake van een gunstige staat van instandhouding van een soort of habitatype als de omstandigheden waarin de soort of het habitatype voorkomt perspectief bieden op een duurzaam voortbestaan van die soort of dat habitatype.

Habitat

Omvat de plaatsen waar een bepaald organisme voorkomt doordat de abiotische en biotische factoren (niet levende en levende natuur) van die plaatsen voldoen aan de eisen en toleranties die het organisme stelt om te kunnen overleven, groeien en zich voortplanten.

Kraamverblijfplaats

Voortplantingsplaats van vleermuizen. Het gaat hierbij vaak om de vrouwelijke exemplaren van een kolonie (ook wel kraamgroep genoemd) die gezamenlijk hun jongen grootbrengen. De aantallen vleermuizen in een kraamgroep kunnen lopen tot meerdere honderden exemplaren.

Landschappelijk inpassingsplan

Het inpassen van ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied middels een ontwerp van de groenvoorziening, dat voldoet aan het beleid ten aanzien van ruimtelijke kwaliteit. Hierdoor wordt zorg gedragen dat een ruimtelijke ontwikkeling past in het landschap.

Landhabitat

Amfibieën zijn voor de voortplanting afhankelijk van water. Buiten de voortplantingsperiode maakt de soortgroep gebruik van landhabitat als onderdeel van het leefgebied. Landhabitat voor amfibieën omvat onder andere structuurrijke of opgaande vegetatie zoals (loof)bos, houtwallen, struikgewas, heide, ruigtekruiden, vegetaties en moeras.

Mitigerende maatregelen

Maatregelen die negatieve effecten bij een ingreep voorkomen of reduceren.

Omgevingscheck

Een omgevingscheck wordt uitgevoerd bij verlies van leefgebied van een jaarrond beschermde functie van een soort die door een ingreep (tijdelijk) verloren gaat. De omgeving van de ingreep wordt door een ter zake deskundige beoordeeld op aanwezigheid van voldoende alternatief leefgebied en/of potentiële verblijfplaatsen.

Ontheffing

De Flora- en faunawet is gemaakt om planten- en diersoorten die vrij in het wild leven te beschermen. Om deze kwetsbare soorten te beschermen bevat de Flora- en faunawet een aantal verbodsbepalingen. Onder bepaalde voorwaarden mogen de activiteiten wel doorgaan, daarvoor kan een ontheffing benodigd zijn. Een ontheffing is een besluit waarbij in een individueel concreet geval een uitzondering op een wettelijk verbod wordt gemaakt.

Paarverblijfplaats

Dit is een verblijfplaats die hoofdzakelijk in het najaar (september/oktober) door vleermuizen worden gebruikt om te paren. Eén mannetje kan een dergelijke verblijfplaats met meerdere vrouwtjes delen. In de omgeving van de paarverblijfplaats wordt veelal door het territoriale mannetje middels baltsvluchten getracht vrouwtjes aan te lokken.

Populatie

Een biologische populatie is een groep individuen van dezelfde soort die zich onderling voortplant en als zodanig geïsoleerd is van andere zulke groepen.

Rode Lijst

Rode Lijsten laten zien welke soorten zijn verdwenen en welke soorten in een gebied sterk zijn achteruitgegaan of zeldzaam zijn. Er bestaan verschillende Rode Lijsten. Voor vogels, voor zoogdieren, planten, paddenstoelen, insecten en voor allerlei andere soortgroepen. Rode Lijsten hebben geen officiële juridische status. Plaatsing op de lijst maakt een dier dus nog geen 'beschermde diersoort' in de zin van de Flora- en faunawet. De Rode Lijsten hebben in de praktijk wel een belangrijke signaleringfunctie. Door de Rode Lijst te raadplegen, kunnen alle instellingen die met natuurbehoud te maken hebben rekening houden met bedreigde soorten.

Significant negatief effect

Een effect is in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 significant als de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied dreigen te worden aangetast.

Het begrip 'significant' staat centraal in de toepassing van het beschermingsregime voor Natura 2000-gebieden bij zowel vaststelling van beheerplannen als de vergunningverlening. Het bepaalt of een uitvoerige toetsing, een zogenaamde passende beoordeling, moet worden uitgevoerd. Indien als gevolg van een ingreep de toekomstige oppervlakte habitat of leefgebied, aantal van een soort of kwaliteit van een habitat lager zal worden dan zoals bedoeld in de instandhoudingsdoelstelling, dan kan sprake zijn van significante gevolgen. Voor het goede begrip, de soorten hoeven er niet te zitten, het gebied moet geschikt zijn voor de soorten.

Vaste rust- of verblijfplaats

Een plek binnen het leefgebied van een soort die essentieel is voor de levenscyclus van een individu. De Flora- en faunawet omschrijft niet exact wat een vaste rust- of verblijfplaats is. Dit is soortafhankelijk.

Vliegroute

Een vaste route die door vleermuizen wordt gebruikt tussen de verblijfplaatsen naar foerageergebieden.

Winterverblijfplaats

Verblijfplaats die gebruikt wordt om de periode van winterrust te overbruggen. Voor vleermuizen zijn dit vorstvrije, maar koele en vochtige plekken. Er kans sprake zijn van massaverblijfplaatsen, verblijfplaatsen van kleine groepen of één of enkele individuen.

Zomerverblijfplaats

Is een vleermuisverblijfplaats anders dan een kraamverblijf. Buiten de kraamperiode worden deze door vrouwtjes gebruikt, binnen de kraamperiode door individuele mannetjes.

Econsultancy is een onafhankelijk adviesbureau. Wij bieden realistisch advies en concrete oplossingen voor milieuvraagstukken en willen daarmee een bijdrage leveren aan een duurzaam en verantwoord gebruik van onze leefomgeving.

Diensten

Wij kunnen u van dienst zijn met een uitgebreid scala aan onderzoeken op het gebied van bodem, waterbodem, water, archeologie, ecologie en milieu. Op www.econsultancy.nl vindt u uitgebreide informatie over de verschillende onderzoeken.

Werkwijze

Inzet en professionele betrokkenheid kenmerkt onze diensten. De verantwoordelijke projectleider is het eenduidige aanspreekpunt voor de klant en draagt zorg voor alle aspecten van het project: kwaliteit, tijd, geld, communicatie en organisatie. De kernwaarden deskundig, vertrouwd, betrokken, flexibel, zorgvuldig en vernieuwend zijn een belangrijke leidraad in ons handelen.

Kennis

Het deskundig begeleiden van onze opdrachtgevers vraagt om betrokkenheid bij en kennis van de bedoelingen van de opdrachtgever. Het vereist ook gedegen en actuele vakinhoudelijke kennis. Alle beschikbare kennis wordt snel en effectief ingezet. De medewerkers vormen ons belangrijkste kapitaal. Persoonlijke en inhoudelijke ontwikkeling staat centraal want het werk vraagt steeds om nieuwe kennis en nieuwe verantwoordelijkheden.

Creativiteit

Onze medewerkers zijn in staat om buiten de geijkte kaders een oplossing te zoeken met in achtneming van de geldende wet- en regelgeving. Oplossingen die bedoeld zijn om snel en efficiënt het doel van de opdrachtgever te bereiken.

Kwaliteit

Er wordt continue gestreefd naar het verhogen van de professionaliteit van de dienstverlening. Het leveren van diensten wordt intern op een dusdanige wijze georganiseerd dat het gevraagde resultaat daadwerkelijk op een zo effectief en efficiënt mogelijke wijze wordt voortgebracht. Hierbij staat de klanttevredenheid centraal. Het kwaliteitssysteem van Econsultancy voldoet aan de NEN-EN-ISO 9001: 2008. Tevens is Econsultancy gecertificeerd voor diverse protocollen en beoordelingsrichtlijnen.

Opdrachtgevers

Econsultancy heeft sinds haar oprichting in 1996 al meer dan tienduizend projecten uitgevoerd. Projecten in opdracht van particulier tot de Rijksoverheid, van het bedrijfsleven tot non-profit organisaties. De projecten kennen een grote diversiteit en hebben in sommige gevallen uitsluitend een onderzoekend karakter en zijn in andere gevallen meer adviserend. Steeds vaker wordt onderzoek binnen meerdere disciplines door onze opdrachtgevers verlangd. Onze medewerkers zijn in staat dit voor de opdrachtgever te coördineren en zelf (deel)onderzoeken uit te voeren. Ter illustratie van de veelvoud en veelzijdigheid van de projecten in de werkvelden bodem, waterbodem, ecologie, archeologie, water, geluid en milieu kunnen uitgebreide referentielijsten worden verschaft.

Vestiging Limburg

Rijksweg Noord 39
6071 KS Swalmen
Tel. 0475 - 504961
Swalmen@econsultancy.nl

Vestiging Gelderland

Fabriekstraat 19c
7005 AP Doetinchem
Tel. 0314 - 365150
Doetinchem@econsultancy.nl

Vestiging Brabant

Rapenstraat 2
5831 GJ Boxmeer
Tel. 0485 - 581818
Boxmeer@econsultancy.nl

